

SAPIENTIA.

Grates vestræ humanitati pro solamine quod contulistis meæ orbitati.

MATRONÆ.

Utrumne vis nos hic tecum morari?

SAPIENTIA.

Non.

MATRONÆ.

Cur non?

SAPIENTIA.

Ne ex meo commodo vobis ingeratur molestia. Sit satis, quod tres noctes mecum permansistis. Abite in pace, revertimini cum salute.

MATRONÆ.

Vis nobiscum abire?

SAPIENTIA.

Minime.

MATRONÆ.

Et quid meditaris agere?

SAPIENTIA.

Hic remanere, si forte veniat mea petitio et impleatur quod desidero.

MATRONÆ.

Quid petis? Quid desideras?

SAPIENTIA.

Id solummodo, ut oratione completa moriar in Christo.

MATRONÆ.

Restat ut expectemus donec et te sepulturæ tradamus.

SAPIENTIA.

Ut libet. Adonai Emmanuel, quem retro tempora divinitas edidit Omniparentis, et in tempore virginis genuit matris, qui ex duabus naturis unus Christus mirifice consistis, nec diversitate natura-

A rum unitatem personæ dividens, nec unitate personæ diversitatem naturarum confundens, tibi jubilet jucunda serenitas angelorum dulcisque harmonia siderum, te quoque collaudet totius scibilis rei scientia, omneque quod ex elementorum formatur materia, quia tu, qui solus cum Patre et Spiritu sancto es forma sine materia, ex Patris voluntate et Spiritus sancti cooperatione non respuisti fieri homo passibilis humanitate, salva divinitatis impassibilitate; et ut nullus in te credentium periret, sed omnis fidelis æternaliter viveret, mortem nostram non dedignatus es gustare tuaque resurrectione consumere. Te etiam perfectum Deum hominemque verum recolo promississe omnibus, qui, pro tui nominis veneratione, vel terrenæ usum possessionis relinquerent, vel carnalium affectum propinquorum postponerent, centenæ vicissitudine mercedis recompensari; et æternæ bravio vitæ debere donari; hujus spe animata promissi **69** feci quod jussisti, sponte omit- tens soboles quas peperit. Unde, tu pie, promissa solvere ne moreris, sed fac me quantocius absolutam corporeis vinculis ex receptione filiarum lætificari, quas pro te mactandas obtulisse non distuli, quo te illis agnum Virginis sequentibus et novum canticum modulantibus, ego jucunder audiendo, illarumque lætificer gloria, et quamvis non possim canticum virginitatis dicere, te tamen cum illis merear æternaliter laudare, qui non ipse qui Pater, sed idem es quod Pater, cum quo et Spiritu sancto unus dominus universitatis, unusque rex summæ et mediæ atque imæ rationis regnas et dominaris per interminabilia immortalis ævi sæcula.

MATRONÆ.

Suscipe, Domine. Amen.

HROSUTHÆ

IN

OPERA SUA METRICE CONSCRIPTA

PRÆFATIO.

Hunc libellum, parvo ullius decoris cultu ornatum, sed non parva diligentia illaboratum, omnium sapientium benignitati offero expurgandum, eorum duntaxat qui erranti non delectantur derogare, sed magis errata corrigere. Fateor namque me haud mediocriter errasse, non solum in dignoscendis syllabarum naturis, verum etiam in dictionibus componendis, pluraque sub hac serie reprehensione digna latitare, **70** sed errores fatenti facilis venia, vitiisque debetur pia correctio. Si autem objicitur quod quædam hujus operis juxta quorundam æsti-

mationem sumpta sint ex apocryphis, non est crimen præsumptionis iniquæ, sed error ignorantie, quia, quando hujus stamen seriei cœperam ordiri, ignoravi dubia esse in quibus disposui laborare. At ubi recognovi, pessumdare detrectavi, quia, quod videtur falsitas forsitan, probabitur esse veritas. Cum res ita sese habeant, tanti ad perfecti defensionem opusculi permultorum juvamine egeo, quanto in ipsa inceptio minus ulla proprii vigoris fulciebar sufficientia, quia nec matura adhuc ætate vicens, nec scientia fui proficiens, sed nec alicui sapientum af-

lectum meæ intentionis consulendo enucleare, ne A
prohiberer pro rusticitate. Unde, clam cunctis et
quasi furtim, nunc in componendis sola desudando,
nunc male composita destruendo, satagebam juxta
meum posse, licet minime necessarium, aliquem ta-
men conficere textum ex sententiis Scripturarum,
quas intra aream nostri Gandersheimensis college-
ram cœnobii. Primo sapientissimæ atque benignis-
simæ Rikkardis, magistræ, aliarumque suæ vicis
instruente magisterio, deinde prona favente clemen-
tia regiæ indolis Gerbergæ, cujus nunc subdor do-
minio, abbatiæ, quæ ætate minor, sed, ut imperia-
lem decebat neptem, scientia provector, aliquot
auctores, quos ipsa prior a sapientissimis didicit,
me admodum pie erudivit. Quamvis etiam metrica
modulatio feminæ fragilitati difficilis videatur et B
ardua, sola tamen semper miserentis supernæ gra-
tiæ auxilio, non propriis viribus, confisa, hujus car-
mina opusculi dactylicis modulis succinere apposui,
ne creditum talentum ingenioli, sub obscuro torpens
pectoris rubigine, negligentia exterminaretur, sed
sedulæ malleo devotionis percussum, aliquantulis
divinæ laudationis referret tinnitum, quo, si occasio
non daretur negotiando aliud lucrari, ipsum tamen
in aliquod saltem extremæ utilitatis transformaretur
instrumentum. Unde, quicumque lector, si recte
secundum Deum sapias, egenti paginæ, quæ nullius
præceptoris munitur auctoritate, opem tuæ rectitu-
dinis ne pigriteris adhibere, Deo videlicet, si quid
forte probetur recte compositum, meæque negli-
gentiæ 71 designando universale vitiorum, nec
tamen vituperando, sed indulgendo, quia jus fran-
gitur objurgationis ubi intervenit humilitas con-
fessionis.

ARGUMENTUM IN HISTORIAM BEATÆ VIRGINIS.

Joachim et Anna, de stirpe David, cum diu steriles vixissent, in temploque ob sterilitatem repudiati a sacerdotibus fuissent, tandem longis orationibus et votis prolem divinam, nomine Mariam, susceperunt, eamque castitati et æterno Dei obsequio in templo devoverunt. Illa tenella, læta et constans, gradus templi cum omnium admiratione superavit, reliquasque virgines sanctitate vitæ excelluit. Quam dum sacerdotes despondere volunt, et virgīs temere projectis illi conjugem quærunt, et sors super virgam Joseph ex genere David cecidit. Nam mox columba, suæ virgæ insidens, cœlum petiit, collaudantibus cunctis divinam sortem. Joseph virgo despondetur, pauloque post angelus illi, divina salutatione facta, Deum, omnium creatorem, obumbratione sancti Spiritus carnem suscipere, nuntiat. Quæ, verbo angeli credens, dum in Bethlehem cum Joseph, Cæsaris Augusti edicto, migraret, peperit primogenitum suum, Salvatorem mundi, Jesum Christum, cujus divinitatem et pastores, et Magi, ab Oriente venientes, testati sunt. Quæ fama cum ad Herodem delata fuisset, omnes ejus anni infantes natos occidi jussit, ut hæredem regni tolleret. Joseph, ab angelo monitus, cum matre et puero, ut regis crudelitatem fugeret, in Ægyptum concessit, moxque Ægyptiorum simulacra in terram prona cadentia nutabant, sacerdotibusque suis verum Deum natum proclamabant. In itinere autem miracula pueri de serpentibus et draconibus, dum in speck noctem ducerent, narrat, itemque de leonibus et pardis, mite et mansuete se puero offerentibus, palmamque cum fructu inclinatum matris gremio, fontemque, pueri verbis erumpentem, dum in itinere siti laborassent, commemorat.

72 AD GERBERGAM, ABBATISSAM IN GANDERSHEIM, OTTONIS PRIMI IMPERATORIS NEPTEM.

Salve regalis proles clarissima stirpis,
Gerbirg, illustris moribus et studiis.
Accipe fronticula dominatrix alma serena,
Quæ tibi purganda hic offero carminula.
Ejus et incultos dignanter dirige stichos,
Quam doctrina tua construit egregia.

C Et, cum sis certe vario lassata labore,
Ludens dignare hos nunc modulos legere.
Hanc quoque sordidulam tenta purgare Camenam,
Ac fulcire tui flore magisterii
Quo laudem dominæ studium supportet alumnae,
Doctricique piæ carmina discipulae.

IN HISTORIAM INTEMERATÆ DEI GENITRICIS PRÆFATIO.

Unica spes mundi, dominatrix inclyta cœli,
Sancta parens Regis, lucida stella maris,
Quæ pariens mundo restaurasti pia virgo
Vitam, quam virgo perdidit vetula,
Tu dignare tuæ famulæ clementer adesse,
Hrosvithæ volis carminulisque novis.
Quæ tibi feminæ studio famulante Camenæ,
Jam supplex modulis succino dactylicis,

D Exoptans, vel summatim attingere saltem
Laudis particulam, Virgo, tuæ minimam,
Ortus atque tui primordia clara beati,
Necnon regalem pangere progeniem.
Hoc tamen agnosco, fragiles excedere vires,
Laudibus ut tentem te meritis canere
Digne pro meritis quam totus non canit orbis,
Quæque super laudes angelicas renites.